

Sy-li spěwał,
Pilnje dželať,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatonk
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosé ma;
Bóh pak swěrný
Přez spar měrný
Čerstwosé da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dželať
Wšědne dny;
Džeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech éi khmana
Ziwnosé je;
Ziwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će. F.

Šserbske njedželske lopjeno.

Wudawa šo kóždu šobotu w Šsmolerjez knihiczišczerńi w Budyščinje a placzi šcwtwórtlětnje 1,50 hr. š portom.

Kantate.

Rečenje šwjatelo Jana, 16, 5—15.

„Šbóžni šu czi šrudni, pšcetož woni budža trošcťotowani“, šcťtož našch Šbóžniť tutehmi šlowami w přědowanju na horje ša džěczi Božeho kralestwa bě wuprajil, to jeho wučomnizy w našchim džěnknišchim tekčze našhonidhu. To je na tutehmi šwěcze tola wěcze šobu to an šrudnišcťe, šo mamy šo husto wot lubeho pšcěcžela, bratra abo nana rošžohnowacž, njewjedžo hacž šo tu hdy jažo wohladamy. Škóždy wot naš šnaje tu šrudobu, a ty špominaš na czaš wójnišcťeho šapocžatka, jačo šonášcťi braťija a šyno o wot naš do škwatoweho bitwišcťeža džěladhu abo myšlěch na tamne czežě hodžinki šwojeho žiwjenja, w kotrychž šo twój nan, tvoja macž abo twoje lubowane džěcžo po došhej šhorosći na pošlednje Boženje pšcťihotowaišcťe. W tajcťich hodžinach ničoho drugeho bóle wšetrjebamy šhibu jenož woprawdžiteho trošcťotowanja. Tuto čywišcťe našch Šnješ w našchim šcženju šwoim wurudžěnym pošcěcžicž.

Šošledni wječor je wón š nimi hromadje. Šswjate wot-kašane je wusta il. Šenje přědy njeběchu jeho wučomnizy Šneshowu lubosć a hnadne šjednocženstwo š nim tak bliššo šacžuwali kaž pšcťi tutej šwjatej wječeri a runje něčle dyrbi wón jim šdžělicž: „něč pak du ša wot waš přecž š temu, kiž mje pošklať je“. Ničto šo džěwacž njemóže, šo woni pšcťi tutehch šlowach buchu pošni šrudoby. Šak dyrbja woni šami wostacž na tutehmi njepšcťečelškim šwěcze? Šcťto š nich budže, hdyž woni jeho wjazh njeměja, na šotrymž tola ich žyla dušcťa wišy? Šak dyrbja woni to dalšcťe šlowo wuškač, kotř ž pšcťista i: „Dobře wam je, šo ja tam du?“ Šo drje woni něč hišcťež prawe

njedorošumja. Šy pak, mój luby cžitarjo, kiž šy po cžichim pšcťku tež pošohnowane wjekele jutry šwječzil, wěšcť, šo bě Še-šukowa šmjercž najwješcťa lubosć a najbohacťi hnadny dar ša tych jeho, bjes kotrehož bychmy wšcťitzy wěcžnje šhubjeni byli. Šaj, Šnježe, Šebi šo wutrobne džakujemy, šo šy Šy pšcťes czežčř šcťiž po šwoim wumóžcťim pucžu ša naš šwěť a hrěch a helu pšcťewinyli a tač našchim dušcťam šwobodny pšcťiškót š wšcťotowšlej hnadnej wutrobje došyl!

Ani wopušcťeženi njedyrbjaču jeho wučomnizy wostacž. „Šdyž pak tam du, čyžu teho trošcťarja š wam pošklač.“ Šak našcť tekst, kaž přědy wrócžo na cžichi pšcťku a jutry, š došom do přěd'a na šwjatki pošladnje a je prawe Bože šlowo ša džěnknišcťu njedželu wšcťjedž tutehch šcťešcťijanišcťich šwjedženjow.

Šež my šrešbamy nušničho hacž hdy přědy tajkeho trošcťarja. Šak tamnyhmi wučobnikam čyže šo tež nam malowěrnym husto šdacž, šo šmy kaž štadło, kiž žaneho paštrja nima, dočłž našch Šnješ wjazh widomnje š nami njewobšhadža a husto njewěrijazemu a njepšcťečelštemu šwěťeš tak napšcťečěwio njestupuje, kaž my še šwojimi cžłowšcťimi myšlěmi to wocžadowali bychmy. Čyžemy šo tola wšcťědne wot šwjateho dušcťa roššwědcžicž a wuškwočecžicž datwacž, šo bychmy trošcť měli ša šwoje šcťiškne hodžiny a móž še šcťešcťijanišcťemu šhodženju a došwěrenje w bě-čyjenjach tuteho cžaka.

Šak žaruješcť wo jedneho twojich lubych, kiž je cze wopušcťežiti, dha džerž šo š tutemu trošcťarješ, kiž žarowazhm wobšwěcži: Šbóžni šu czi morwi, kiž w tym Šnješu wumrjěchu, woni šu došywali a pšcťewinyli; jenož šcťtož šacťodne a šlabe a hrěcťne nad nami je, šo do rowa wuškwoč, ale njepšcťertna dušcťa dyrbi po šcťiškim šědženju do šwojeje došcťiškny došcť; šcťtož tu wěrišcť,

čehož so tu nadziješ, ſchtož tu jenož kaž pičes ſchpihel hladajo doczafuješ, to budže ſo tebi tamle wot woblicza k wobliczu kražnje ſjewiaj. Tak ſwjaty duch pičezo hiſcheže wurudzennyh wuczobnikow troſchtuje.

Jenož pak tam, hdžež prawa wěra we wutrobje bydli, može ſwjaty duch i prawym troſchtarijom bycz. A hdžež hiſcheže žanere praweje wěry njeje? Tam wón tajku wěru najprjedy ſbudžicz ſphta. A to tak, ſo wón tam ſapoczati a pičicžinu najſubſchjeje ſrudoby wotkryje a cžlowěmu ſwědomnju ſjewi a počaſuje: „wón dyrbi ſwět ſchtrafowacz hrěcha dla“, kož tón Anješ praji, haj „hrěcha dla, ſo wóni do njeje njewěra“. To može ſo na wſchelafore waſchnie ſtač, ſo ſo huſto pičes ſpodžitwne wodženje a ſkuttowanje ſwjateho ducha cžlowěſte ſlepe woczi wotewrja, kiž prjedy ſwaje hrěchy cželne waſchnje a žitwjertje n'epoſnawachu a n'ětle ſo ſwogeho hrěcha haubija a ſo wot dotalnego loſtomyſljenja a ſwětnego, njeboſkeho ſhodženja do poſutneho wuſnacza a k ſwogemu Wumožniku dowjeſež a wobroczež dadža. Potom cžlowjek ſpoſnawa, ſo je njewěra do Jeſuſa najwěſtſch hrěch.

A dale ſwjaty duch cžlowětu duſchu powneči w to prawdoſeči, kotraž pičed Bohom plače. Džeczi tuteho ſwěta ſa tute ſakonje Božeho kraleſtwa ſami žaneho ſroſumjenja nimaja, do telž ſwěta prawdoſež druha e džiſli ſchryſtuſowa. Tón ſwět hlada jenož na to ſemě, ſachodne, ſwomowne; wón ſebi tu hěty ſwari, jaſo by tu wěcznje woſtal, wón ſnaje jenož ta ke žadanja, kiž tute krotke žiwjenje lědina ſpoſojeja, wón myſli na ſwogju cžeſež a derjebieže, na wobohaczenje a wjeſelofeje tuteho cžaſa. Schtož ſo na to prawje wuſtoli, plače jemu jaſo prawy a mudry; ale Bože pucze jemu piči tym potajne woſtanu. Dha dyrbi n'ěſ ſwjaty duch tajku ſemětu prawdoſeči w cžlowěte wutrobje jaſo njeprawdoſež ſchtrafowacz a počaſacz, ſo naſcha prawdoſež, kiž wěcznje plače, jenož pola teho namakacz a doſtač je, kiž je ju nam pičes ſwogju drolu krej pola Boha warbowal, kotrehož wěrnju prawdoſež na njeprawda tuteho ſwěta n'emōžſche injeſež ale jeho na ſchiž pičibila.

A ſ tym je teſ kral teho ſwěta budženy. ſchryſtuſowa prawdoſež pičewiny wſchitke ſachne a ſe cžertowěte mozy, ſo, hacž runjež ſo w wōždym cžlowětu a na zhlým ſwěče tutón ſch nje pičeczel hiſcheže huſto hida, a pičecžiwto praweje wěcznej a Božej wěrniočzi ſpieczi a pohórſchi, wón ſo ſlōncžnje tola pbdacz a ſchryſtuſeje podežijny; dyrbi, ſo plače: heſa, hdže je tvoje do byče? Bohu budž džaſ, kiž nam to dobyče dawta pičes naſcheho Anjeſa Jeſom ſchryſta! To je nam runje w tutym cžaſu, hdžež ſchſchta tuteho njewěražeho ſwěta jaſo tak mōžnje ſwogju hlomu ſchěhnyč pyta, poſhlnjaza powjeſež ſa naſ maſowěrnnyh, ſo mōžemy ſo na to ſtajnje ſpuſcheczeč: ſchryſtuſ ſwogim wěrzajim a Božemu kraleſtwje pičezo jaſo nad cžemnyh mozami teho ſwěta ſlōncžnje dobywacz dawta, wón woſtanje ſ kweſom a ſ kralom a naſcha wěra je to dobyče, kotrež ſwět pičewinje.

He, tak ſo, mōj cžitar'o, ſnadž wopraſcheſch, ma dha tutón troſchtar jenož ſchtrafowacz, njeje dha wón duch luboſeže? Wěſeje, mōj pičeczel; abo n'ějawi dha ſo w tajkim ſchtrafowanju runje teſ luboſež, kotraž ſa ſabludžennyh wozami ſhodži a hlada, je jaſo na prawy pucz wrōčo wjeſež?

Naſch Ebōžnik pak nam wo ſkuttowanju troſchtarja hiſcheže wjažy praji. Kaſke mozy cže ſwjaty duch wěrzajim wudželicž? Woni tola po wotſahliczu ſwogeho miſchtra woſebje praweho wodženja wjebachu. Tehodla dyrbeſche jim tuto Anjeſowe ſlōwo woſebje lube a wſchewjaže bycz: „hdž pad tamny, tón duch teje wěrniočze pičindže, tón budže wam do wſcheje wěrniočze pucz polcač“. To wſchaf wjebudže n'ekajka nowa wěrniočž, kotruž wón pičinjewe, pičetož wón w'ebudže ſam wot ſebje rēcžecž, ale

ſchtož ſchſchecž budže, to budže rēcžecž; potajkim budže jeho wěrniočž ta ſamžna, kotraž i Anjeſowych ſlōwow a ſ jeho pižma nam napſchecžiwto biſcheczi; do tutych wěcznyh wěrniočžow cže ſwjaty duch tych ſwogich pičezo bōle a bōle nutſwjecž, hlubokjež Božeho pižma jim wotewricž a ſich ſachowacz na ſaſožu Jeſuſoweje ſbōžnocžinjazeje wěry. Schtož potajkim ſo tutemu wodženju ſwjateho ducha podežijne, bōle a lěpje Bože pucze ſroſim, ſo mōže to ſa duſchu ſchodliwe roſdželicž wot teho ſa ſbōžnočž wužitneho, ſo plody praweje wěry, luboſeže a nadžije pičinjewe a žiwa halo a woſtanje na winowym pjeitju, kotruž je naſch Anjeſ a Ebōžnik ſam.

Slaj, tajk ho wodžer a my wſchitzy wſchědnje potrebanu, kiž nam je ſwětlo na pucz cžemneho ſwěta, kiž naſ troſchtuje kaž macž ſwogje džecž, kiž naſ dowjedže do ſbōžneje wěcznoſeže.

Kaž cžemy ſo na lube ſwogim w tutych nježelach prawje pičihotowacz? Tak, ſo proſhimy: Anježe daw nam ſwogeho ſwjateho Ducha, kiž teſ w naſ teho Anjeſa ſchryſtuſa pičewkražnja!

O ſwjaty duch, pō wſchaf k nam,
bydli we naſ i tvoje hnadu ſam,
pōj ſlōnzo rjane, jaſne! Samjeſ.

Luther we Wormſu.

Džeſ 18. hapreje 1521 ſtejeſche Luther pičed kžezorom a ſejmom a wupraji to jene wulke ſnate ſlōwo: „Tu ſteju, hinaſ njemōžu; Bōh pomhaj mi! Samjeſ!“ Praji wſchaf ſo wot n'ělotrych, ſo Luther tole po ſlōwje tak prajiſ njeje; druſy pak cžedža wobſwědžicž, ſo je. N'ech to ſlōncžnje tomu tak je abo njeje, to jene je wěte, ſo je Luther tam we Wormſu 18. hapreje 1521 to ſjawnje a ſprawuje do ſkutta ſajil, ſchtož tute ſlōwa praji a na ſebi maju: „Tu ſteju; hinaſ njemōžu; Bōh pomhaj mi! Samjeſ.“ A to je wjažy, to je to najwěſtſche! Wſchaf rjane, wulke, rjeſowje ſlōwa niečo njeſu, hdž ſkutta pobrachuje. Tam we Wormſu bē to ſkutt! A tehodla i polnym prawom to, ſo tutón ſkutt woſebje a woſebuje wopominamy, ſo 18. hapreje jubitej ſwjecžimy. A ſo to mōžemy, je jaſo dopoſaſa to, je to tam bē ſkutt a niž jeno ſlōwo. Dopjelniſo je ſo biſliſke ſlōwo: „Budžeje pak cžinjerjo teho ſlōwa a niž jeno poſchucharjo, ſ kotrymž wy ſo ſami ſebacz!“

Džeſ 16. hapreje — bē to wutora — dopoſdnja w 10 hodž. pičiczeže Luther ſ wulkim pičewodom pod ſchitom kžezoroweho herolda do Wormſa. Wón pičiczeže, hacž runje bēchu pičeczelu a nje pičeczeljo wjele cžinili, ſo bychu temu ſadžewali! Pičeczel Spalatin bē jeho napominaſ, ſo njeby do Wormſa cžahnyſ. Luther wotmoſwi: „Bychu-li we Wormſu telko cžertow byli kelkož zhelow na ſčechach, ja cžyſ tam tola cžahnyč“. Krōtko pičed Wormſom doſta pičeproſchenje k roſrēcžowanju je ſpowjednym wōtzom kžezora ſhorle V.; tutón drje cžyſche w potajnym wēz taſ ſwjeſež, ſo by dale wjažy niečo wo tym rēcžane njebylo. Luther da prajicž: „Do Wormſa ſym pičeproſcheny. Ma-li kžezorowy ſpowjedny wōtz ſo minu ſchto porēcžecž, mōže to teſ we Wormſu.“

Luther bē hižo roſkudženy ja tutón pucz do Wormſa, prjedy hacž do zyla pičes kžezorſkeho herolda pičeproſchenje do Wormſa doſta. Pičeczelej Spalatinaj pičhe Luther prjedy hacž wo pičeproſchenju wjedžeſche njeſ druhim tole: „Budli tam wolany, cžu, kelkož na mni, tam jecz, byrnječ teſ khoru byſ, hdž to ſtrowy njemōžu. Pičetož, n'ěpniem na tym dwelowacz, ſo tón Anjeſ mje wola, hdž kžezor to cžini. A potom, trjebaju namozy, ſchtož mōžno je, — pičetož ſo bychu mje k lěpſchemu powuczili, k temu nje njewoſaju — dyrchimy wēz Bohu porucžicž.

Wón je hiščeže žitov a knježi hiščeže, kiž je tijoč mužov we wo-
hnojowej pjezy babilonskeho krala šđeržak. Močze-li moju hłowu
šđeržecž, je to malo na tym, hdyž jo s Khrystužom pšchirunač, kotryž
bū s telio hanjenjom wčhem f nastorkej a jich wjele sa-
hubjenju morjenu. A dale piče w kamžnym listje: „Ty
wěsch, kajle nješbože je kžžora Sigismunda pšchescžehalo, jako bē
Suka moricž dal, a kaž jo jemu njeje ničžo wjaz radžilo. Tola
hdyž jo to tak stacz dyrbi, jo ja dyrbju dady byčž niz jeno do ru-
kow mēchnikow ale tež pohanow, itaž jo wola teho Knježa.
Samjen! Glaj, tu mašch moje rošbudženje a moje smyhlenje.
Wocžaku wšhitko wote mnje, jenož niz, so cžžam a jo wróczo
wojmu: kam cžžacž nochzu, wróczo wšacž hiščeže mjenje. To
pomhaj mi Knjes Jesuž. Pšchetož ani to jene ani to tamne
njemohł cžžicž bjes teho, so njeby škodowala šbžžicž jich
wjele!“

W ta fej khlnej doměrje bē našch Luther žitov; se kamžnej do-
wěru, kotraž polna ponižnosčeje wustupi tam 16. haprleje se kwo-
jeho wosa we Wormsu prajizy: „Woh budže so mnu!“

Sižo najajtra, 17. haprleje, bu pšched kžžora žadany. Na
wjeczor stejše pšched kžžorom a nadobnej šhromadžinju wjer-
chow, biskopow, rycerjow a druhich. S krotka buch jemu dwē
prašcheni pšchdopoložene: Na nakopjene knihi potašuju prašče-
še jo jeho kžžorow kanzler: „Esu tute knihi tvoje abo niz?“
a „Kžžech ty tute knihi a šchtož w nich stej, wróczo wšacž abo
na tym wšacž a wobšacž?“ Na to a na ničžo druge dyrbješke
Luther wotmolwicž a to f haj abo nē. S tym by potom wēž
Lutherowa taž abo hinaf ščončžena byčž dyrbjala. To paž nēbē
po woli saklcho kurwjercha Bjedricha, ani druhich pšchecželom,
kotřiž chychu lēpše a dohadniče jednanje wo wulzy wažnej
wēžy mēčž a f dobom tež Lutheraj škladnosčž dacž, njebojastitweje
a dokladneje wotmolwly dacž. Tehodla drje Luther na to prēnje
prašchenje f „haj“ wotmolwi, pšchi tym druhim paž žebi cžžak
f wobmyhlenju wuprožy. Chych abo nochychjo dyrbjachu jemu
to pšchistwolicž.

A taž stupi Luther šchwōrtk, 18. haprleje f druhemu rasej
pšched kžžora a žejnt. Bu prašchany, hacž chze wšchē knihi kšacž
abo nēšchto wróczo wšacž. Luther wotmolwi f dlēžšchē kšacžan-
kej rēčžu, kwoje knihi, kotrež do kšžoch družin džželše, kšacž.
Ščončžiwchi bu prašchany, hacž chze to kamžne tež w nēmskej
rēčži hiščeže junu praščoj. Luther to cžžinjše. Po tym šklado-
wachu wjetchojo radu a kanzler rjedny Lutheraj, so njeje žaneje
pēšneje wotmolwly dal; nēšchto paž do žyła jo nješmē, a njeje tež
trēba, rošrēčžowanie wotmēwacž; šchtož Luther praji, je dawno
hižo šatamane pšches konzil w Konstanzu; nēšchto jo wo to jedna,
jo Luther f krotka wotmolwi, hacž chze wrócžja wšacž abo niz. Na
to wotmolwi Luther mjes druhim tole: „Dokelž kžžorika ma-
štosčž žada jednoreho wotmolwjenja, chzu tajkeho dacž, kotrež
ani šubow ani rohow nima, mjenujzy tak: Jeli so njebudu
ja pšches šwēdčženje kwojateho pišma a pšches druge jažne a
pšchewidžomne šwēdčženja pšchewinjenu, njemōžu a nochzu wróczo
wšacž, dokelž njeje dobre ani f radženju, so nēšchto pšchecžiwō
šwēdomnju cžžinisch. Tu stej; hinaf njemōžu; Woh pomhaj
mi! Samjen.“ Po nēšchtrich prašchenjach kžžora, — Luther
bē mjenujzy tež prašil, so mōža žyřwintke konzile abo šhroma-
džinny jo mylicž, — pšchi kotrež paž Luther pšchi kwojim wosta,
postanu kžžor, prajizy, so ma dočž wot tajkeho.

Luther bu je šale wmwiedženy. Mēmizy bēchu hordži na
Luthera; wufra ni polni hdyž; španizy kwožachu. A kwojim
pšchecželam pšchistupiwšchi awola: „Šym jo pšchedobyl, kym jo
pšchedobyl!“ Lutherowj postup njebē bjes šacžišchēža wostal ani
na pšchecželow ani na pšchecžiwnikow. Kurwjerch Bjedrich
rjeknu: „Luther je derje rēčžal pšched kžžorščin knjesom; je mi

jenož pšche šhrobly.“ Wojwoda Braunschweigski, šwērny katolik,
pōšla Lutherej kšanu dobrego piwa. Šrabja Philipp-Heiseniki
rjeknu Lutherej: „Macžze-li prawje, knjes doštor, dha pomhaj
wam Woh!“

Luther bē jo pšchedobyl f šwētku a wērnosčži, kotrež jenicžy
wufhadžetej f ewangeliona; Luther bē do byl, njech kamo kžžoršči
wulkaš, niz žyly po prawym a prawdže šhotowjenu, Luthera ta-
ma čhe. Šrōd Wartburg wufhotwa Luthera po Wože woli sa dal-
šche džželo w jeho kralštwje a pohnu Luthera, ludež to dacž do
rukow a dužž tež do wutrobly, šchtož jeho mōž a šakōž bē: Bibliju,
pšchedymčhem to ewangelion wo Jesužu Khrystužu.

Tehodla, jeli so jubilej Lutherowj kwojecžimy, hladajmny, so
jōn dostojnje kwojecžimy a so tajkeho jubileja hōdni kwoj: budžimny
ewangelizy se kšowom a škutkom, budžimny ewangelizy, šakōženi na
ewangelion Jesom Khrysta!

Alle niz my kšami, nē tež cži, kiž žu nam doměrjeni jako to
najdžōžchē kšublo, wot Wōža cžžowekam date tu na žemi: našche
džžecži, našcha mlōdžina. A hdyž šwēt wola nēšchle prjecž wot
biblije a ewangeliona, wostawajimny my kwoje štejo na nim, haj
šakōžimny jo hlubje do njeho nuts a kwoje džžecži kšobu. Tak, jenož
taž jo tež my pšchedobudžimny!

Zyrkej a štat.

Tež jene šlotwo f jubilejē Lutherowemu. Pšchednoschujō wo
„Zyrkej a šchula“ je nēšchton njedawno w Gera prajil: „Wot Kon-
stantina žem je jo zyrkej žyly škamjenila (versteinert) a je do žyly
jenož žywa wot šchšita štata. Lutherowj pospyt wufwobodženja
je jenož dowēdl wot romišchego bamscha f papjerjanemu bamschēj
pišma (biblije), kotryž je po prawom hiščeže wjele hōwšchi hacž
šton prēni, dokelž nješamōže jo po nowych wobštejnosčach šložicž“.

Šchto paž praji Luther wo bibliji, wo tej bibliji, kotruž ta
nowa moralna šchula šacžišnje: „By-li to Wōža wola byla, jo by
jenož tuta kniha kšama byla w rukomaj, wōčžkomaj, wufchomaj a
we wutrobje wšchitkich mlōdych!“ A tam na Wartburg je wōn
nēšchto f tomu dopomhacž špytal, so by biblija byla data wšchēm
mlōdym w macžernej rēčži, a wono je jo jemu tutōn škutk derje
radžil. To pšchipošuwacž dyrbja kamo njepšchecželjo Lutherowj
a biblije. Jako wažny pomnik nēmskeje rēčže chzedža jich wjele
žebi bibliju hiščeže wažicž, niz paž sa šakōž žylyho žitwenja
žebi ju wšacž a na njū jo šakōžicž a na njej dale twaricž. Žadny
džitō to, so to žyly twar šhable a jo šhpa, hdyž to f tym šakōžkom
ničžo taž wēšchē a prawe wjaz njeje.

Jako dyrbješke šapiž dofhodom šhotowicž, so bychu cži do-
fhodny dawōt woblicžili, njebē hiščeže wuežinjene, hacž kwojšch
žyřkwine dawanje wotežahnyčž, rēšasche wiele bōle, so nješmēšch.
Mētš, hdyž je wšcho hotowe, šhonišch, so je tomu hinaf; pšche-
posdže — kaž to nēšchle huščžišchō nēšchto pšcheposdže je. Pod
24. mēřžom tuteho lēta je jo nēšch wōšewiło, so pod dny 7, § 15
tež žyřkwine dawanje kšuschā. —

Professor Weck, wjednik Lipschēžanškich monistow, rošbudny
pšchecžiwnik kšchēčžanštwā, piče w nastawku „Monistškich wē-
šacžnikow“ mjes druhim tole: „Šchto dyrbi jo to nēšch w moral-
roštwōčžowanju wuežicž? Mēřšene po tych wjele rtych a piš-
nych jednanjach wo tutej wēžy budže drje to 10 prož. Wōššakōž
weho dekaloga (10 kšasnjom), 10 prož. pšchōwānja na horje
(Mt. 5—7) a 80 prož. w ody. Je jo to nēšch huščžišchō hižo
wufšchēnylo, so to tak šmēšchane picžwo do žyly f picžu njeje;
tehodla dyrbi jo po mōžnosčži prawje cžžople — cžžople se šacžucža
wufhadžaze (Gefühlswarm) — jo podowacž, hewaš to nišchton
špōžeracž njemōže. Cžžopłota šacžucža (Gefühlswärme) nastawo,
hdyž jo kšobuželenje šbudži a hnutōščž (Rührung), sentimental-

nosć abo czucziwość kaž po kina, abo czopłota saczucza nastawa piches majnu rěč (Salbung) a psches wurasnu rěč (Pathos) a piches rěčnišću nadutość kaž po duchownych. Schtóž chze žyle moderny (nowotarski) bycz, pichlumpnje něchtu kaptow tajnjeřtwa abo myštii. — Pichispomnicž chzemy radicho hnydom, so to tam žyle tak po słowe stejti s piera moništů a njepšhecžela kšesczanstwa, hewaf hnadž to njewěřich.

Lutherowe słowa.

Luther wuczi jeneho nana so takle modlicž:

Luby njebjeřti Wótče! Dofelž by mje stajil do hamta twojeje czejeje a twojeho mjena, a tež chzesch, so bychu mi nan rěkali a mje jako nana czeječili, duž spožez mi hnadu a požohnuj mje, so moju lubu mandželku, moje džeczi a moju czeledž po Božim a kšesczanskim wozdu a sastaram. — Daj mi mudrosć a móž, so jich derje wjedu a wozahnu; daj tež jim dobru wutrobu a wolu, so bychu twojej wuczbje počluchali a po njej žiwi byli. Samjei. —

62. thesa jeho 95 thesow, 31. oktobra 1517 na hrodowšću žyrkej we Wittenbergu pichibithy rěka: „Tón prawy wěrnny powklad (Schaf) žyrkwe je to kwojate ewangelion teje krafnosće a hnadu Božeje!“ —

Wo sazpitarjach kwojateho sakramenta pischa Luther: „Sdžž so pať sazpitarjo sakramenta namařaju, totšiz sakrament pschi strowym a žitwym czele njewužitwaju, tych wostaj tež pschi jich kšerjezi a poslednim kónzu ležo a njedaj jim tón sakrament. Esu-li žiwi byli kaž pšy a kwinje, njech tež wumru jako pšy a kwinje, kšiba so pořaza kšlne snamjenja počutneje, wěrzajeje wutrobny; pschetož my njekšměmy to kwojate pšam dawacz a tu parlu kwinjom cžibnyčž, praji Khrystuž (Mt. 7. 6). A Bóh budže tež sam mjes tajlich sazpitarjow bicž.“ —

Poflecze kš.

W lěcze 1774 so džewjecžlěny hólž Bedert w městacžku Freiburg pola Naumburga psched wječorom s jonym kwojich staršich kowuschulerow, s mjenom Förster, s schibjeńcžnej horje won pschedhadžowasche. Běche to runje na kšměrkach, jako s bliska schibjeńcy nimo džěchtaj. Žorta dla Förster kwojemu schuliskemu towarčej napschizne a strachosčiznje pschitwola: „Bederto, tamle se schibjeńcy cze wola!“ Hólž so nawalnje wustróža a cžerjeche polny stracha a nabojenja do města wrócžo. Žyle wotpach so wón na kšlódnu kamjentnu lawku psched staršichim domom kšyde. Wórsh na to wón epileptiče nadpady dosta, kotrež běchu jemu bjes dwěla nahle stróžele, s nahlym wotkšlódnjem na kamjentnu jednocžene, pschicžahnyše. Khorosć lěto wot lěta pschiběrače. Škónčnje wón po njewupranym hubjeřtwe, 31 lět stary, pod satra chrymi widlišcžemi wumrije. Förster pať běsche kšebi njeshože kwoeho pschecžela tak jara k wutrobje wšaf, so wón do cžžlich myšlow sapadže a w Torgauškej bludnizy kwoje žiwjenje hžom pr edny hacž Bedert škónči.

S bliska a s daloka.

S Hollandškej bě jańdženy tydžen powjesčž dšchla, so je bywšcha němka kšerorka Augusta Viktoria wumrěla. Wo dolhim cžěžkim khoroložu je Bóh Knjes tutu kšesczanku bėdžerku je wšcheje cžěžnosće tuteho kšwěta wumohl, pódželů, 11. haprleje rano ¼7 hodž. w Hollandškej, w hrodže Doorn. Nje kšyde te kšerorstwu a monarchiji stejti tak kaž chze, pschi marach tuteje nadobneje žónškej a kšesczanki stejti kšyde kšesczan, wšhebeje pať kšyda kšesczanka s hnutej wutrobu, kšobuzarujo a s dobom so

džafujo, so tón Knjes a Bóh, tón wěrnny Wótž a prawy kšudnik nade wšchikimi, ju je wupšchahnył wot wšcheho cžěžkeho pichaha tuteje semje a wumohl wot hórleho bėdženja. Wopominaschli kšwěrnje, schto tuta wjerchowka — a to bė wona hacž do pšledneho — a mandželka a macž je snjesčž a pschenječž dšrbjaka, bywa tebi, kšy-li wěrnny a spravny, dšnt cži napoloženy kšadny, haj kšadnyšchi. Tehodla tež my, njedžiwajo na wšchē političkej mēnjenja, pschewodžamy tutu njebocžičku k jeje poslednjemu wotpocžinkej w domjazej semi, hdyž političkej jadžewki to sadžewaj mandželškem ju na tutym pucžu pschewodžecž. Tež po kšmjerčži so jej njedostawa, schtož kšydež drugej mandželškej mjes nami. Tydženja, 17. haprleje, kšy jeje semškej powostanki s hrodu Doorn wutwjesli, so bychu je dužy do domišny pschewodželi. Tam, hdyž kšerorka wudycha, je tež kralowa Wilhelmina Hollandška, kotraž bė hospodlitwje kšerorku do kraja pschijala, psches kwojeho wšchleho sastupjerca hobyřki a krafnu kšmjerčnu wěnz položicž dala. A tak něotry wěnz džaka a lubočeje a počžescžowanja wěnuje so njebocžičkej tež w domišnje. Njech je e semrěte cžělo tam s mērom spi pschi wšchej harje tuteho njeměrneho kšwěta! — Njebocžička kšerorka Augusta Viktoria narodži so 22. oktobra 1858 na lube Dolzig w Delnjej Łužicy jako džowka wó woby Bědriča Schlegwig-Holštajnskeho; 6 lět stara pschekšdli so se staršchimaj na hrod Primtenau. Ju wosnamjenjeche mjes druhimi dobrými počžinkami lubočeje ja kšoroch a kšudnych, kotraž bė jakorjenjena w jeje pobožnosćej. 14. februara 1880 kšlubi so s princom Wilhelmom a 27. februara 1881 bu s nim šwěrowana w hrodowškej kapalje w Berlinje. Schěščž kšynow a jemu džowku porodži kwoemu mandželškem, ja kotrymž po pschewrócže do Hollandškej džěsche. S nim je tu w kraju kaž we wutru, u wšcho to njewuměrnje cžěžke snepšla, doniž jeje cžělo njepodleža. Je tu do onjaka 62 lět a 5 mēkazow semškeho žiwjenja. Kšerlusch, jej na lubiči sa cžach žiwjenja, tež je e wěrowanški kšerlusch bė: „Jesu přjedy dži, nam tu na semi.“ Jeho druga schtucžka njedšrbjesche so pschi wěrowanju špěwacz. Tola mloda njewěsta wobsta na tym, so by so tež tuta 2. schtucžka špěwaka, kotraž rěka:

Chze cžert špětowacz, daj nam twjerdže stacz
a tež w na wjeršchej kšudžbe samostacz pschi twojej wuczbje,
Wšchaf psches tychnosće nasch pucž s tebi dže.

Wona rjeknu: „Tuta schtucžka dšrbi so pschedy wšchem špěwacz; njewěryju nihdy, so budža mi w mojim nowym schtancže pschewo rōže pšplane. Tola mam tón trócht, so je prinž Wilhelm myšlenny kaž ja. Šsmój kšebi wšmyšlilo, so wšchitko jedny s druhim snjekmowj, a tak dšrbi nant to cžěžke šóhko bycz.“ Po tym je so njebocžička mēla a jeje mandželški s njej a je pschedy wšchem pschi jeje kšoroložu kšwěru jeje hladał a so poslednje dny ani na wšomik wot nje e njedželil. Jeho kšwěrna lubosć njebocžičkej kaž to kšwěrne a lubočeje wothladanje, s kotrež njebocžičku dwě towaršcy, hrabinka Keller a hrabinka Rantzau, hladačej, bė jcy wulki trócht a mile polóženje pschdy wšchem w tych cžěžkich cžěmnnych dnjach tuteho lěta. Schtóž je kšybi se kwojim kšerluschom tak husto wuprošhla, to je je e Šbóžnik s luteru lubočeje a hnadu jej spšchčzil:

„Wotemě junu kšam, njebja wrota nam!“

W Kellizach počwecžiči dženkpa žyrkwina wšhadu pomnik sa padnjennyh. Šswjatocžnosć sapocžina so w 3 hodž. popoldnju.

Lištowanje: K. w B. ja Rogate (Bože špicže). — K. we S. W. ja Graudi.

Samolwity redaktor: sarať Wyrzacž w Mořacžizach.
Cžišcž a naklad: Šsmolerjež knižički cžčernja, sap. družštwo s wobmj. ruf. w Budžichinje.